



Zaaknummer : 01093098
Ons kenmerk : ODH1164602
Datum : -

Ontwerpbeschikking

Wet natuurbescherming - Natura 2000-gebieden

Onderwerp

Op 20 december 2023 hebben wij een aanvraag om vergunning ontvangen als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag betreft het uitvoeren van aanpassingen aan banen van de Noordwijkse Golfclub, gelegen aan de Randweg 25 te Noordwijk.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is het oude recht, in dit geval de Wet natuurbescherming, nog van toepassing op de onderhavige procedure.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde vergunning te **verlenen**;
- II. de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften te verbinden aan deze vergunning;
- III. de onder “Relevante documenten” genoemde stukken onderdeel te laten zijn van deze vergunning.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

D.C.G. Ruseler, MSc
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.



VOORSCHRIFTEN

Algemeen

1. Wijzigingen van het project waarvoor de vergunning is verleend dienen direct schriftelijk of digitaal te worden gemeld. Deze melding dient te worden ingediend bij de Unit Groen, Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl.
2. De vergunninghouder dient:
 - a. de start van het project schriftelijk te melden.
 - b. uiterlijk één week na het beëindigen van de werkzaamheden hiervan schriftelijk kennis te geven.

Voorgaande meldingen dienen gericht te worden aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (zie voor contactgegevens voorschrift 1) en aan Omgevingsdienst Haaglanden, Afdeling Toetsing en Vergunningverlening Milieu, Postbus 14060, 2501 GB Den Haag, e-mailadres vergunningen@odh.nl onder vermelding van “Natura 2000” en bovengenoemd zaaknummer. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

3. Mobiele werktuigen worden uitsluitend binnen het werkgebied ingezet en rijden zoveel mogelijk over bestaande paden of de golfbaan. Waar verplaatsing over bestaande paden niet mogelijk is, wordt gereden over rijplaten die onder begeleiding van ecologisch deskundige¹ worden geplaatst. Overige delen van het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid buiten het werkgebied, met uitzondering van de verharde paden, mogen niet worden betreden met mobiele werktuigen of door (werk)personeel. De vergunninghouder dient zijn personeel of derden die betrokken zijn bij de uitvoering van het project daarvan op de hoogte te stellen.
4. Werkzaamheden mogen alleen plaatsvinden bij daglicht.
5. Het verplaggen dient te worden uitgevoerd conform de werkwijze zoals beschreven in bijlage 6 van de rapportage “Transplantatie van duingrasland: evaluatie 2013-2023”, opgesteld door Hagenia ecologisch advies van 22 augustus 2024 (ODH1754098).
6. Gedurende een periode van vijf jaar dient iedere 12 maanden een monitoringsrapportage te worden aangeleverd over de ontwikkeling van de verplagde delen van habitatype H2130 (subtype A en B). Hierin dient door een ecologisch deskundige¹ te worden beschreven wat de staat is van de verplagde delen, welk beheer wordt uitgevoerd, en wat de verwachte ontwikkeling van de vegetatie op korte en langere termijn is. Indien van toepassing moeten tevens de aanvullende maatregelen in deze rapportage worden uitgewerkt die worden genomen om de ontwikkeling te verbeteren. De rapportage moet daarnaast bevatten welke onderzoeksmethodes zijn toegepast en door wie en op welk moment het onderzoek is uitgevoerd. De monitoringsrapportages worden toegezonden aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (zie voor

¹ Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft en/of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en (beschermde) soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie. De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Hij of zij:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk.
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- kan aanvragen gericht op soortenbescherming opstellen of daarbij ondersteunen;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties of een (ecologisch) adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.



contactgegevens voorschrift 1). Na de periode van monitoring van vijf jaar dient een evaluatierapport ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden gestuurd. Als uit de evaluatie blijkt dat habitatype H2130 (subtype A en B) op de verplagde delen voldoende ontwikkeld is, kan de monitoring beëindigd worden.

7. De voor habitatsoort H1014 – nauwe korfslak geschikte strooisellaag in het werkgebied dient voorafgaand aan de werkzaamheden te worden verwijderd. Hierbij dient vanaf de rand van het gebied naar binnen te worden gewerkt om betreding van de te verzamelen strooisellaag te voorkomen. De strooisellaag dient te worden teruggeplaatst op een andere, voor de nauwe korfslak geschikte, locatie in het Natura 2000-gebied op het terrein van de Noordwijkse Golfclub. Deze werkzaamheden moeten worden uitgevoerd onder toezicht van een ecologisch deskundige¹. De geschikte locatie(s) dienen te worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol en te worden gemeld bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (zie voor contactgegevens voorschrift 1). Gedurende een periode van vijf jaar dient iedere 12 maanden een monitoringsrapportages te worden aangeleverd ten aanzien van de aanwezigheid van de nauwe korfslak. Hierin moet worden beschreven of en in welke mate de nauwe korfslak aanwezig is, wat de staat is van het leefgebied en wat de verwachte ontwikkeling op de korte en langere termijn is. Indien van toepassing, moeten aanvullende maatregelen in deze rapportage worden uitgewerkt die worden genomen om de vestiging van de soort te verbeteren. De rapportage moet daarnaast bevatten welke onderzoeksmethodes zijn toegepast en door wie en op welk moment het onderzoek is uitgevoerd. De monitoringsrapportages worden toegezonden aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid.
8. Het bijvullen van brandstoffen van mobiele werktuigen moet plaatsvinden boven een vloeistofdichte ondergrond op het terrein van de Noordwijkse Golfclub. Hierbij dienen voorzieningen te worden getroffen om lekkage en weglekken van brandstoffen te voorkomen. Er moet altijd absorptiemateriaal voorhanden zijn.
9. Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden dient een calamiteitenplan te zijn opgesteld dat betrekking heeft op verontreiniging van het Natura 2000-gebied gedurende de werkzaamheden. Het calamiteitenplan moet gedurende de werkzaamheden in het projectgebied aanwezig zijn en moet bekend worden gemaakt onder het werkpersoneel. Daarnaast moet het calamiteitenplan met bij de startmelding van de werkzaamheden (voorschrift 2) worden toegezonden aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (zie voor contactgegevens voorschrift 1).

Aanwijzingen voor gebruik

Wij willen u er, wellicht ten overvloede, op wijzen dat afstemming en/of toestemming benodigd kan zijn indien de beoogde activiteit wordt uitgevoerd op grondgebied dat in bezit of in beheer is van een andere partij dan de vergunninghouder.



OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 20 december 2023 hebben wij een aanvraag om vergunning ontvangen als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag betreft het uitvoeren van aanpassingen aan banen van de Noordwijkse Golfclub, gelegen aan de Randweg 25 te Noordwijk.

Relevante documenten

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten toegevoegd:

- Aanvraag Wet natuurbescherming, 20 december 2023 (ODH920114);
- Memo ecologisch werkprotocol baanaanpassing Noordwijkse Golfclub, kenmerk 2022-139-07, 7 maart 2024 (ODH1149305);
- Memo verwerking opmerkingen ODH op natuurtoets Noordwijkse Golfclub, kenmerk 2022-139-08, 12 maart 2024 (ODH1149306);
- Convenant versterking baan & natuur Noordwijkse Golfclub, zonder kenmerk, 7 juni 2024;
- Toelichting per e-mail, zonder kenmerk, 9 juli 2024 (ODH1123297);
- Natuurtoets baanaanpassing Noordwijkse Golfclub, Koolstra Advies, rapportnummer 2022-139-06, 22 augustus 2024, inclusief bijlagen (ODH1148457);
 - o De tekst over stikstofdepositie in dit document is vervangen door de aanvulling op de natuurtoets met kenmerk ODH1719622.
- Transplantatie van duingrasland: evaluatie 2013-2023, Hagenia ecologisch advies, 22 augustus 2024 (ODH1754098).
- Memo reactie vragen n.a.v. aanvraag Wnb vergunning Noordwijkse Golfclub, kenmerk 2022-139-09, 22 augustus 2024 (ODH1148459);
- Habitatkaart projectgebied (1 op 25.000), zonder kenmerk of datum (ODH920113);
- AERIUS-verschilberekening beoogde situatie en referentiesituatie, kenmerk RuqVXbADpJ9D, 20 november 2024 (ODH1224778);
- Toelichting per e-mail, zonder kenmerk, 22 november 2024 (ODH1226373);
- AERIUS-berekening realisatiefase, kenmerk RotmEj4cGoPS, 17 december 2025 (ODH1673554);
- AERIUS-berekening realisatiefase inclusief gelijktijdig gebruik, kenmerk RNx4gGtyFPMk, 17 december 2025 (ODH1673555);
- AERIUS-berekening gebruiksfase, kenmerk RSSaUBz14Wdm, 17 december 2025 (ODH1673556);
- Aanvulling Natuurtoets Baanplan Noordwijkse Golfclub, Koolstra Advies, rapportnummer 2022-139-15-v1.1, 26 maart 2026 (ODH1719622).
 - o De tekst in dit document vervangt de delen die gaan over stikstofdepositie van de natuurtoets met kenmerk ODH1148457. De overige delen van de natuurtoets blijven ongewijzigd.

Procedure

De uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht is toegepast op deze aanvraag.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 30 juli 2024 verzocht om aanvullende gegevens. Op 22 augustus 2024 hebben wij aanvullende gegevens ontvangen. Op 23 december 2025 hebben wij opnieuw verzocht om aanvullende gegevens. Deze hebben we op 11 februari 2026 en 26 maart 2026 ontvangen.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is het oude recht, in dit geval de Wet natuurbescherming, nog van toepassing op de onderhavige procedure.



Bevoegd gezag

De activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Instemming

De gevraagde activiteit kan uitsluitend nadelige gevolgen hebben voor Natura 2000-gebieden die in de provincie Zuid-Holland zijn gelegen. Afstemming met andere provincies overeenkomstig het bepaalde in artikel 1.3 van de Wnb is daarom niet van toepassing.

Zienswijzen PM

De ontwerpbesluit heeft ter inzage gelegen van <begin inzage> tot en met <eind inzage>. Er zijn geen zienswijzen ingebracht. / Naar aanleiding hiervan zijn de volgende zienswijzen binnen de termijn ingebracht:

<Zienswijze(n) in het kort weergeven>

Over deze zienswijze(n) merken wij het volgende op:

Ad A <Antwoord op de zienswijze(n)>

Wijziging ten opzichte van ontwerpbesluit PM

Ten opzichte van de ontwerpbesluit zijn de volgende / geen wijzigingen aangebracht.

<Wijzigingen>

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan:

- de artikelen 2.7 tot en met 2.9 van de Wnb;
- de vastgestelde aanwijzingsbesluiten van het Natura 2000-gebieden Kennemerland-Zuid en Coepelduynen. De aanwijzingsbesluiten zijn opgenomen in de gebiedendatabase² voor het gebied;
- de beheerplannen van het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid en Coepelduynen.

Beoordeling

Aangevraagde activiteit

De initiatiefnemer heeft een aanvraag om vergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb ingediend voor het aanpassen van een deel van de golfbanen van de Noordwijkse Golfclub. Er is groot onderhoud nodig en de baan wordt toekomstbestendiger gemaakt. De inrichting van een aantal banen wordt aangepast om verbeteringen in het beheer mogelijk te maken. Hiervoor zijn wijzigingen van het oppervlakte van habitattypen op het terrein benodigd. Na uitvoering van de aanpassingen zal sprake zijn van een uitbreiding van habitattypen, is het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen beëindigd en is minder bemesting benodigd.

Op het terrein vinden twee afzonderlijke projecten plaats: bovengenoemde baanaanpassingen en een natuurontwikkelingsproject. Het natuurontwikkelingsproject staat los van de natuur die voor de baanaanpassingen ontwikkeld wordt. Wij hebben opgemerkt dat de uitvoeringsperiode van de projecten gedeeltelijk overlapt. De initiatiefnemer heeft echter onderbouwd dat de uitvoering van de projecten niet onlosmakelijk met elkaar verbonden is. De projecten kunnen afzonderlijk van elkaar plaatsvinden, maar worden uitsluitend omwille van efficiëntie (het beperken van de doorlooptijd van het project en de overlastperiode voor spelers) gedeeltelijk tegelijkertijd uitgevoerd. Dit komt ook het Natura 2000-gebied ten goede. In lijn met artikel 2.9, eerste lid, van de

² <https://www.natura2000.nl/gebieden>
ODH1164602



Wnb, is voor het natuurontwikkelingsproject geen vergunning benodigd omdat dit project wordt verricht ten behoeve van de instandhoudingsdoelstellingen en overeenkomstig het beheerplan van het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid. Het natuurontwikkelingsproject is daarom geen onderdeel van voorliggende beschikking.

De initiatiefnemer is voornemens de werkzaamheden te starten vanaf 2026. De realisatie vindt plaats gedurende circa twee jaar, waarna het gerealiseerde voor onbepaalde tijd in gebruik genomen wordt.

Vergunningplicht

Artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb bepaalt dat het verboden is zonder vergunning een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, worden onder significante gevolgen verstaan: een significant negatief effect op de habitattypen of soorten waarvoor een gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden zijn opgenomen in de aanwijzingsbesluiten voor de desbetreffende gebieden.

De beoordeling van de aanvraag heeft betrekking op verzuring en vermesting als gevolg van stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden Kennemerland-Zuid en Coepelduynen. De beoogde activiteit heeft daarnaast overige effecten op het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid. Het gaat daarbij om de effecten als gevolg van oppervlakteverlies, versnippering, verstoring van habitatsoorten en verontreiniging.

Voor de beoordeling van de vraag of er sprake is van (significant) negatieve effecten als gevolg van stikstofemissie ten gevolge van het project, is het van belang de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te bepalen. Het gaat daarbij om de stikstofdepositie van alle onlosmakelijk met elkaar verbonden activiteiten die tezamen het project vormen. Bij de beoordeling van het projecteffect mogen ook de onlosmakelijk met het project samenhangende positieve gevolgen betrokken worden.

Conclusie vergunningplicht

Op basis van de aangeleverde documenten hebben wij vastgesteld dat de gevraagde activiteit vergunningplichtig is op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb. Negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden Kennemerland-Zuid en Coepelduynen zijn niet op voorhand uit te sluiten.

Instandhoudingsdoelstellingen

De Natura 2000-gebieden Kennemerland-Zuid en Coepelduynen is aangewezen voor habitattypen en- soorten waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt. Voor het gevraagde project zijn in verband met een bijdrage van stikstofdepositie de in tabel 1 en 2 genoemde instandhoudingsdoelstellingen van belang.

Tabel 1. Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid.

Habitatype/leefgebied	Oppervlakte	Kwaliteit
H2110 Embryonale duinen	Behoud	Behoud
H2120 Witte duinen	Verbetering	Verbetering
H2130A Grijze duinen (kalkrijk)	Verbetering	Verbetering
H2130B Grijze duinen (kalkarm)	Behoud	Verbetering
H2130C Grijze duinen (heischraal)	Verbetering	Verbetering
H2150 Duinheiden met struikhei	Behoud	Behoud
H2160 Duindoornstruwelen	Behoud*	Behoud
H2170 Kruipwilgstruwelen	Behoud*	Behoud
H2180A Duinbossen (droog), berken-eikenbos	Behoud	Behoud
H2180B Duinbossen (vochtig)	Behoud	Verbetering
H2180C Duinbossen (binnenduintrand)	Behoud	Behoud
H2190A Vochtige duinvalleien (open water)	Verbetering	Verbetering
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	Verbetering	Verbetering



H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	Behoud	Behoud
H7210 Galigaanmoerassen	Behoud	Behoud
Lg12 Zoom, mantel en droog struweel van de duinen	-	-
Habitatsoort	Populatie	Omvang leefgebied
H1014 Nauwe korfslak	Behoud	Behoud
H1149 Kleine modderkruiper	Behoud	Behoud
H1318 Meervleermuis	Behoud	Behoud
H1903 Groenknolorchis	Verbetering	Verbetering

* Mag achteruit gaan ten gunste van een andere in het aanwijzingsbesluit met name genoemde waarde.

Tabel 2. Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Coepelduynen.

Habitattype/leefgebied	Oppervlakte	Kwaliteit
H2110 Embryonale duinen	Behoud	Behoud
H2120 Witte duinen	Behoud	Verbetering
H2130A Grijze duinen (kalkrijk)	Behoud	Behoud
H2160 Duindoornstruwelen	Behoud	Behoud
H2180C Duinbossen (binnenduinrand)	Behoud	Behoud
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	Behoud	Verbetering
H2190D Vochtige duinvalleien (hoge moerasplanten)	Behoud	Verbetering

Beoordeling aanvraag ten aanzien van stikstofdepositie

In deze beoordeling wordt nader ingegaan op de bijdrage aan stikstofdepositie ten gevolge van het project.

Realisatiefase

In de realisatiefase vindt stikstofemissie plaats door verkeersbewegingen en door het gebruik van mobiele werktuigen. Daarnaast is sprake van gelijktijdig gebruik omdat de golfclub geopend kan blijven. Er is daarom een AERIUS-berekening uitgevoerd met de emissies van zowel de realisatiefase als het gebruik van de golfbanen. Hierbij is ervan uitgegaan dat het aantal speelronden tijdens de werkzaamheden gelijk zal blijven. Doordat de banen gedeeltelijk niet gebruikt kunnen worden tijdens de uitvoering van de werkzaamheden, zal het aantal speelrondes in werkelijkheid lager zijn. Voor de berekening van de stikstofemissies gedurende de realisatiefase is dus uitgegaan van een worstcasescenario. Uit de AERIUS-berekening met kenmerk RNx4gGtyFPMk van 17 december 2025 blijkt dat de realisatiefase inclusief gelijktijdig gebruik leidt tot een maximale stikstofdepositie van 2,95 mol/ha/jaar op het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid en van 0,01 mol/ha/jaar op het Natura 2000-gebied Coepelduynen.

Gebruiksfasen

In de gebruiksfase vindt stikstofemissie plaats door verkeersbewegingen, het gebruik van mobiele werktuigen, bemesting en gasverbruik. Uit de AERIUS-berekening met kenmerk RSSaUBz14Wdm van 17 december 2025 blijkt dat de gebruiksfase leidt tot een maximale stikstofdepositie van 1,89 mol/ha/jaar op het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid.

Referentiesituatie

De referentiesituatie betreft de situatie ten tijde van de aanwijzing van de bovengenoemde Natura 2000-gebieden, volgens de referentiedatums voor Natura 2000-gebieden zoals gepubliceerd op de website van BIJ12.³ De referentiedatum is in dit geval 7 december 2004. De referentiesituatie betreft het gebruik van de golfbaan met bijbehorende verkeersbewegingen, mobiele werktuigen, bemesting en gasverbruik. Deze situatie was ten tijde van de aanwijzing van het Natura 2000-gebied reeds aanwezig. Het gebruik van interne saldering is echter geen onderdeel van voorliggende beschikking.

³ https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2024/06/Overzicht-referentiedata-HR-en-VR_2024.pdf
ODH1164602



Ecologische beoordeling

De effecten van de toename van stikstofdepositie zijn per Natura 2000-gebied en per habitatype nader beoordeeld in de passende beoordeling “Aanvulling Natuurtoets Baanplan Noordwijkse Golfclub”, opgesteld door Koolstra Advies met rapportnummer 2022-139-15-v1.1 van 26 maart 2026 met kenmerk ODH1719622 (hierna: passende beoordeling). Er is een specifieke beoordeling uitgewerkt op basis van de huidige kwaliteit en omstandigheden en de reeds in uitvoering zijnde beheermaatregelen voor ieder habitatype waarop het beoogde project een toename van stikstofdepositie veroorzaakt. Aanvullend is waar mogelijk informatie uit veldbezoek gebruikt. Per Natura 2000-gebied is per habitatype gekeken of op één of meerdere van de hexagonen met het betreffende vegetatietype de kritische depositiewaarde wordt overschreden of naderend wordt overschreden (als de achtergronddepositie binnen een marge van 70 mol/ha/jaar van de kritische depositiewaarde ligt). De habitattypen waarbij dit niet het geval is, worden niet beschreven omdat hiervan op voorhand is uit te sluiten dat de instandhoudingsdoelstellingen in het geding komen door een toename van stikstofdepositie.

Uit de passende beoordeling blijkt dat significant negatieve effecten door een toename van stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden Kennemerland-Zuid en Coepelduynen kunnen worden uitgesloten. De toename van depositie is te gering om tot een zichtbare of meetbare verandering van de kwaliteit van habitats te kunnen leiden, mede gelet op de plaatselijke kenmerken en omstandigheden van de habitattypen. De toename van depositie kan daarom ook geen belemmering vormen voor de beheermaatregelen in de gebieden. Voor deze gebieden is in de passende beoordeling per habitatype geoordeeld dat aantasting van de natuurlijke kenmerken is uitgesloten. Wij onderschrijven deze conclusie.

Cumulatieve effecten

De Omgevingswet schrijft voor dat het effect van een project moet worden beoordeeld in cumulatie met de andere plannen en projecten. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft bepaald dat gecumuleerd moet worden met projecten waarvoor (1) wel een natuurvergunning is verleend maar die nog niet of slechts ten dele zijn uitgevoerd ten tijde van het nemen van het besluit én (2) die afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen negatieve effecten op de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied kunnen hebben (ECLI:NL:RVS:2015:2848). In die uitspraak heeft de Afdeling ook bepaald dat in beginsel niet gecumuleerd wordt met andere projecten waarvoor een vergunning is verleend én die ten tijde van de besluitvorming reeds zijn uitgevoerd en ook niet met bestaande activiteiten waarvoor geen vergunning is benodigd. In de passende beoordeling is geconcludeerd dat de depositie die wordt veroorzaakt door het project niet zal leiden tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden waarop die depositie plaatsvindt. Dezelfde conclusie wordt getrokken als niet alleen de depositie van de projectlocatie afzonderlijk, maar in cumulatie met reeds vergunde maar nog niet gerealiseerde projecten wordt beoordeeld. Uit ons vergunningendossier blijkt dat er geen aanvullende projecten binnen de invloedssfeer gelegen zijn en/of die in dezelfde tijdsperiode gerealiseerd zullen worden. Wij onderschrijven de conclusie in de passende beoordeling.

Conclusie stikstofdepositie

Uit de passende beoordeling en de AERIUS-berekeningen met kenmerk RNx4gGtyFPMk en RSSaUBz14Wdm van 17 december 2025 blijkt dat er tijdelijk sprake is van een toename van stikstofdepositie van maximaal 2,95 mol/ha/jaar en hierna in de gebruiksfase van maximaal 1,89 mol/ha/jaar. Ten overvloede merken wij op dat er feitelijk sprake is van een afname van stikstofdepositie in vergelijking met de referentiesituatie. Ondanks dat, zijn wij van mening dat in de passende beoordeling op voldoende wijze is aangetoond dat de natuurlijke kenmerken van de gebieden niet worden aangetast als gevolg van de berekende stikstofdepositie, gelet op de specifieke milieukenmerken en omstandigheden van de Natura 2000-gebieden.

Wij stellen vast dat voldoende zekerheid is verkregen dat de stikstofdepositie op alle relevante hexagonen geen significant negatief effect heeft op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden Kennemerland-Zuid en Coepelduynen.



Beoordeling aanvraag ten aanzien van overige effecten op Natura 2000-gebieden

Naast effecten door verzuring en vermessing als gevolg van stikstofdepositie heeft de beoordeling van de aanvraag, gelet op het plaatsvinden van de beoogde activiteit in een Natura 2000-gebied, ook betrekking op overige effecten op Natura 2000-gebieden. Het project kan leiden tot gevolgen door oppervlakteverlies, versnippering, verstoring van habitatsoorten en verontreiniging in het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid.

De initiatiefnemer heeft in de natuurtoets “Natuurtoets baanaanpassing Noordwijkse Golfclub”, opgesteld door Koolstra Advies, rapportnummer 2022-139-06, van 22 augustus 2024 (hierna: natuurtoets), aangevoerd dat de beoogde activiteit geen significant negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Hieronder worden de conclusies per effect uiteengezet.

Oppervlakteverlies en versnippering

De golfbanen zijn gelegen in het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid. Delen van het gebied grenzen direct aan habitattypen die worden vergraven door de aanpassing van de banen. Hierbij maken wij onderscheid in tijdelijke aantasting, tijdelijke aantasting door verplaatsing en permanente aantasting. Voor de habitattypen waarvan tijdelijke oppervlakteaantasting plaatsvindt, wordt het habitatype na afronding van de werkzaamheden op dezelfde of een nabijgelegen locatie op hetzelfde terrein hersteld. Op de plekken waar permanente aantasting plaatsvindt, is het oppervlak na afronding van de werkzaamheden in gebruik als golfbaan. In tabel 3 en 4 is de oppervlakteaantasting per habitatype ten gevolge van het beoogde project weergegeven.

Tabel 3. Tijdelijke oppervlakteaantasting per habitatype (bron: natuurtoets).

Code	Habitat	Aantasting (m2)	Totaal (m2)	% van totaal
H2130A	Grijze duinen (kalkrijk)	2.001	206.244	1,0%
H2130A, H2130B	Grijze duinen (kalkrijk of kalkarm)	44	11.433	0,4%
H2160	Duindoornstruwelen	289	71.473	0,4%
H2180A	Duinbossen (droog)	116	17.751	0,7%
H2180C	Duinbossen (binnenduintrand)	596	8.713	6,8%

Tabel 4. Tijdelijke oppervlakteaantasting door verplaatsing en permanente oppervlakteaantasting per habitatype (bron: natuurtoets).

Code	Habitat	Aantasting (m2)	Totaal (m2)	% van totaal
H2130A	Grijze duinen (kalkrijk)	918	206.244	0,4%
H2130A, H2130B	Grijze duinen (kalkrijk of kalkarm)	359	11.433	3,1%
H2160	Duindoornstruwelen	699	71.473	1,0%
H2180A	Duinbossen (droog)	1	17.751	0,0%
H2180C	Duinbossen (binnenduintrand)	150	8.713	1,7%

Wij merken op dat, zoals beschreven onder de kop “Beoogde activiteit”, tevens een natuurontwikkelingsproject op de Noordwijkse Golfclub wordt uitgevoerd. Gezien de golfbanen worden verplaatst, komt er naast de aantasting van bestaand oppervlak juist oppervlak vrij op plekken waar nu banen zijn gelegen. Deze delen zullen worden teruggegeven aan de natuur. Dankzij het natuurontwikkelingsproject kunnen habitattypen op deze delen van het terrein opnieuw ontwikkelen. Uiteindelijk zal netto het oppervlak van (geschikt terrein voor) habitattypen toenemen doordat er een groter oppervlak wordt gestimuleerd in het natuurontwikkelingsproject dan er wordt onttrokken ten gevolge van de baanaanpassing. Omdat het natuurontwikkelingsproject geen onderdeel is van



voorgliggende aanvraag, worden effecten door oppervlakteverlies en versnippering hieronder beoordeeld zonder de toename ten gevolge van de natuurontwikkeling in beschouwing te nemen.

H2130A – grijze duinen (kalkrijk) en H2130B – grijze duinen (kalkarm)

Het oppervlakte dat tijdelijk wordt aangetast gedurende het project is 3.322 m² van het totale oppervlakte van 224.914 m² op het terrein. Het totale oppervlakte bestaat hoofdzakelijk uit subtype A, kalkrijke grijze duinen. De oppervlakte H2130A/B die tijdelijk wordt aangetast, de toename door het natuurontwikkelingsproject niet meegerekend, is 1,48% van het totale oppervlakte van dit habitattypen aanwezig op de Noordwijkse Golfclub. Om oppervlakteverlies en versnippering te voorkomen, zullen te vergraven delen waarop habitattypen H2130, subtype A of B, aanwezig is, worden verplagd. Het gaat hierbij om de volledige 3.322 m². De bovenlaag van de vegetatie wordt afgestoken op een manier waarop de vegetatie intact blijft en getransporteerd naar terreindelen die geschikt zijn voor ontwikkeling van dit habitattypen. Voor dit project is wetenschappelijk onderbouwd dat het verplaggen van habitattypen een effectieve mitigerende maatregel kan zijn doordat uitgebreid onderzoek over een langere termijn op de locatie reeds heeft plaatsgevonden. Op basis van deze locatie-specifieke onderbouwing is voldoende aannemelijk dat de voorgestelde maatregelen voor dit project in het bijzonder kunnen worden toegepast. Wij hebben de voorgestelde werkwijze geborgd in voorschrift 5 en 6. Door de mitigerende maatregel is geen sprake van oppervlakteverlies van habitattypen H2130 subtype A en B. Na afronding van de werkzaamheden zal het habitattypen zich herontwikkelen op de plekken waar sprake was van tijdelijke aantasting. Het project leidt daardoor netto tot een toename van het habitattypen H2130 grijze duinen.

H2160 – duindoornstruwelen

Voor habitattypen H2160 vindt een tijdelijk oppervlakteverlies van 289 m² en permanent oppervlakteverlies van 699 m² plaats. Het totale oppervlakte van het habitattypen op het terrein van de Noordwijkse Golfclub is 7,15 hectare, volgens de meest recente kartering welke is uitgevoerd in 2022. Dit is een toename ten opzichte van de oppervlakte die in 2006 is gekarteerd (de T0-kartering), namelijk 4,99 hectare. Dit betekent dat er ten gevolge van het project geen afname van het totaal oppervlakte H2160 – duindoornstruwelen plaatsvindt ten opzichte van de situatie ten tijde van de aanwijzingsdatum van het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid. Uit tabel 1 blijkt dat er voor het habitattypen een instandhoudingsdoelstelling geldt voor behoud van het oppervlakte, waarbij deze achteruit mag gaan ten gunste van habitattypen H2120 (witte duinen), H2130 (grijze duinen) of H2190 (vochtige duinvalleien). Gezien geen sprake is van afname van het totale oppervlak op het terrein ten opzichte van de referentiesituatie, wordt voldaan aan deze instandhoudingsdoelstelling.

H2180A – duinbossen (droog) en H2180C – duinbossen (binnenduinrand)

Significant negatieve effecten ten gevolge van oppervlakteverlies zijn op voorhand uit te sluiten voor habitattypen H2180A – duinbossen (droog) en H2180C – duinbossen (binnenduinrand). Het minimum oppervlakte van dit habitattypen is 1.000 m². Een oppervlakteaantasting die kleiner is dan de minimum oppervlakte, is niet meetbaar en daarmee per definitie niet significant.⁴ Gezien zowel de tijdelijke als permanente aantasting betrekking heeft op een kleinere hoeveelheid oppervlak dan het minimum oppervlakte, in totaal 863 m², is er geen sprake van significant negatieve effecten.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande sluiten wij aan bij de conclusie dat significant negatieve effecten door oppervlakteverlies en versnippering op de habitattypen H2160 – duindoornstruwelen, H2180A – duinbossen (droog) en H2180C – duinbossen (binnenduinrand) kunnen worden uitgesloten. Significant negatieve effecten op habitattypen H2130A – grijze duinen (kalkrijk) en H2130B – grijze duinen (kalkarm) worden voorkomen met behulp van de beschreven mitigerende maatregel. Bovendien worden enkele delen van het terrein die in de huidige situatie voor golf gebruikt worden na afronding van de werkzaamheden terugggegeven aan de natuur. Op deze terreinen

⁴ Leidraad bepaling significantie, Steunpunt Natura 2000, 7 juli 2009
ODH1164602



kunnen habitattypes zich (her)ontwikkelen. Het is daarom voldoende onderbouwd dat het project op termijn leidt tot een toename van habitattypen op het terrein.

Verstoring en doding van habitatsoorten

Effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van habitatsoorten H1149 – kleine modderkruiper, H1318 – meervleermuis en H1903 – groenknolorchis, zijn op voorhand uit te sluiten. Deze habitatsoorten zijn niet op de aan te passen delen van de projectlocatie aanwezig en zullen daarmee geen negatieve effecten ondervinden van de realisatiefase. Gedurende de gebruiksfase zal de verstoring van eventuele aanwezige individuen op het terrein van de Noordwijkse Golfclub niet toenemen ten opzichte van de referentiesituatie.

Werkzaamheden vinden gedeeltelijk plaats in vegetaties met een strooisellaag, welke geschikt leefgebied vormen voor habitatsoort H1014, de nauwe korfslak. Uit veldonderzoek blijkt dat de nauwe korfslak in lage aantallen op de projectlocatie aanwezig is. Om verstoring en doding van de habitatsoort te voorkomen, wordt de strooisellaag op de te vergraven gebieden voorafgaand aan de werkzaamheden handmatig verwijderd. Deze wordt onder begeleiding van een ecologisch deskundige teruggeplaatst op een andere geschikte locatie op het terrein. Het verplaatsen van de strooisellaag is eerder succesvol bevonden, bijvoorbeeld in het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen.⁵ Deze mitigerende maatregel voorkomt verstoring en doding van de nauwe korfslak en hebben wij geborgd in voorschrift 7. Wij onderschrijven de conclusie uit de natuurtoets dat significant negatieve effecten door verstoring en doding van habitatsoorten zijn uitgesloten.

Verontreiniging

Gedurende de werkzaamheden aan de banen kan verontreiniging van het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid optreden. Om dit te voorkomen worden voorzorgsmaatregelen genomen. Er wordt uitsluitend getankt boven een vloeiستofdichte ondergrond, waarbij voldoende absorptiemateriaal beschikbaar zal zijn in het geval van morsing. Daarnaast wordt een calamiteitenplan opgesteld voor het geval er ondanks de voorzorgsmaatregelen (potentiële) verontreiniging optreedt. Wij hebben de voorzorgsmaatregelen en de aanwezigheid van een calamiteitenplan geborgd in voorschrift 8 en 9. Op basis van de algemene voorzorgsmaatregelen en het calamiteitenplan sluiten wij ons aan bij de conclusie dat significant negatieve effecten door verontreiniging kunnen worden uitgesloten.

Conclusie overige effecten op Natura 2000-gebieden

Gelet op de specifieke milieukenmerken en omstandigheden van het gebied, zijn wij van mening dat in de natuurtoets op voldoende wijze is aangetoond dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast als gevolg van de beoogde activiteit. Negatieve effecten naast verzuring en vermesting kunnen worden uitgesloten op basis van de natuurtoets, de aard van de activiteit en het onderliggende onderzoek wat is uitgevoerd voor de activiteit.

Wij stellen vast dat de zekerheid is verkregen dat het uitvoeren van aanpassingen aan en het gebruik van de banen van de Noordwijkse Golfclub geen significant negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten (inclusief stikstofdepositie) van de activiteit op Natura 2000-gebieden op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren.

⁵ Nieuwsbericht “Translocatie beschermde Nauwe korfslak succesvol”, Nature Today, 18 oktober 2024.
<https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=26817>
ODH1164602



Conclusie

Op grond van het vorenstaande is de zekerheid verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden niet aantast als bedoeld in artikel 2.8, derde lid, van de Wnb, zodat een vergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb, kan worden verleend.